

**USING TELEVISION SERIES IN TEACHING
TURKISH AS A FOREIGN LANGUAGE
(THE SERIES OF SEKSENLER SAMPLE)**

**Televizyon Dizilerinin Türkçenin Yabancı Dil Olarak
Öğretiminde Kullanımı: Seksenler Dizisi Örneği**

Adem İŞCAN¹ & Yunus AKTÜRK²

Abstract

It is not possible to separate the language which is a means of communication and speech from the culture which can be defined as the life style of the society. The language is both the indispensable element of the culture and the conveyor of the culture to the future generations. Today, the foreign language teaching, which has become very important, is in one sense, the teaching of the culture. For this reason, the cultural elements have to be conveyed in teaching Turkish as a foreign language. It is known today that the media, especially the television (television series and films), are very important in conveying the cultural elements. Television series and films are not only means used for conveying the culture in an effective way. It has become obvious in many studies that the series and films also improve the speaking, listening, reading, and writing skills of the foreign language learners in the target language. In this context, recently, a Turkish television series has attracted attention in all over the world, and more than that, it has become one of the important export goods of Turkey. In this study, the use of the television series for teaching Turkish to foreigners will be examined with the help of the famous television series, "Seksenler" in Turkish. In the scope of the study, the series, "Seksenler" were watched in three parts by the Turkish Department students in the University of Jordan, and then a written examination was conducted for the students who were asked to write the cultural elements of the Turkish Culture that attracted their attention in the series. Based on the students' views, the element of the Turkish Culture were interpreted under separate titles. At the end of the study, it was observed that the Turkish television series that convey the elements of the Turkish culture in a natural and fun way (just as in the, "Seksenler" sample) could be used as an efficient way in teaching Turkish to foreigners, and this would contribute positively to the learners and to the Turkish language.

Key Words: *Seksenler, television series, teaching Turkish as a foreign language (TAFL).*

Özet

İletişim ve anlaşma vasıtası olan dili bir toplumun yaşama tarzı olarak nitelendirebileceğimiz kültürden ayıramayız. Dil, kültürün önemli ve vazgeçilmez bir unsuru olduğu gibi aynı zamanda kültürün aktarıcısı konumundadır. Günümüzde çok önemli hâle gelen yabancı dil öğretimi bir bakıma kültür öğretimidir. Bu nedenle yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kültürel unsurların aktarılması gerekmektedir. Günümüzde kültürel öğelerin aktarılmasında medyanın özellikle de televizyonların (televizyon dizi ve filmleri) önemli role sahip olduğu bilinmektedir. Televizyon dizi ve filmleri yalnızca kültür aktarımında etkin olarak kullanılan araçlar değildir. Bu dizi ve filmlerin aynı zamanda yabancı dil öğrenenlerin hedef dile yönelik konuşma, dinleme, okuma, yazma ve dil bilgisi becerilerini de geliştirdiği yapılan birçok araştırmada ortaya çıkmıştır. Bu bağlamda Türk dizileri son yıllarda tüm dünyada büyük ilgi görmüş üstelik Türkiye'nin hatırı sayılır ihracat kalemleri arasında yer almayı başarmıştır. Bu araştırmada Televizyon dizilerinin yabancılara Türkçe öğretiminde kullanımı Seksenler dizisinden hareketle irdelenecektir. Araştırma konusu kapsamında Ürdün Üniversitesi Türkçe bölümü öğrencilerine "Seksenler" dizisi üç bölüm hâlinde izlettirilmiştir, daha sonra yapılan yazılı yoklamada dizide dikkatlerini çeken Türk kültürüne ait unsurları yazmaları istenmiştir. Öğrencilerin görüşlerinden hareketle Türk kültürüne ait unsurlar başlıklara bölünerek yorumlanmıştır. Araştırma sonucunda Türk kültür unsurlarını doğal ve eğlenceli biçimde yansıtan Türk dizilerinin (Seksenler örneğinde olduğu gibi) yabancılara Türkçe öğretiminde etkili bir materyal olarak kullanılabileceği ve bunun hem öğrenenlere hem de Türkçemize olumlu katkılar sağladığı görülmüştür.

Anahtar Sözcükler: *Seksenler, dizi, yabancılara Türkçe öğretimi.*

¹ Doç. Dr. Gaziosmanpaşa Üniversitesi, e-posta: aiscan@atauni.edu.tr

² Arş. Gör. Gaziosmanpaşa Üniversitesi, e-posta: yunus.akturk@gop.edu.tr

Giriş

Dil insanlar arasında iletişimi sağlayan en önemli araçtır. Dil, bir toplumun anlaşma vasıtası olduğu gibi, aynı zamanda bir kültür taşıyıcısı ve aktarıcısıdır (Özbay, 2002: 15). Öyleyse ikinci bir dili öğrenme, başka bir kültürü öğrenmenin ve onu tam anlamıyla algılamının en kolay ve mükemmel yoludur.

Yabancı dil öğretimi, kültür öğretimidir. İnsanlar ait oldukları toplumun ve o topluma ait kültürün kelime ve kavramlarıyla kendilerini ifade ederler. Bütün kelime ve kavramların arkasında bir kültür geçmişi vardır. Bu sebeple hedef dildeki toplumun yapısı ve sosyal değerleri dikkate alınmalıdır (Avcı, 2002).

Yabancı dil öğrenen kişi o dile ait kültürün içine girmektedir. “Kültür, onun çevresinde yaşayan insanları, hem diğer insanlarla münasebetlerinde hem de tabiat karşısında uyumlu hâle getirmeye çalışan, değerler, normlar ve sosyal kontrol unsurlarının bütünüdür.” (Tural, 1990: 52). Kişi, kültür öğelerini ne kadar iyi algırsa yabancı dili de o oranda iyi öğrenebilmektedir. Dolayısıyla kültür öğelerinin, yeri geldikçe, bir yabancıнын öğrenebileceği ölçüde ve doğru biçimde verilmesi önem taşımaktadır (Barın, 2008: 61).

Dil öğretiminde kültürel öğelerin aktarılması gerekmektedir. Aksi takdirde yabancı dil öğretimi eksik kalır. Çünkü dil, kültürün aynası ve aktarıcısı durumundadır. Yabancılarla Türkçe öğretirken kültür unsurlarına yer vererek onların dilin içine girmelerini sağlamak, sosyal ilişkilere yer vermek ve öğrendiklerini sıkça tekrarlatmak gerekir (Barın, 1994: 55).

Eğitimde uzun süre çok ortamlı öğretimin temelini öğretmen ve ders kitabı oluşturmuştur. Bugün ise çağdaş teknoloji imkânlarından eğitimde yararlanılması sebebiyle öğretmen-ders kitabı ikilisinin yanı sıra değişik kaynaklar sınıf içindeki çok ortamlı öğretimin sağlanmasına yardımcı olmaktadır. Bu kaynaklar genelde göze ve kulağa hitap eden araçlar olmaktadır. Sınıf içinde ne kadar çok bu araçlara yer verilirse öğrencilerin güdülenme düzeylerinin de o kadar artacağı belirtilmektedir (Demirel, 2007: 59’dan aktaran: Barın, 2007: 191). Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde de bu araçlardan etkin bir biçimde yararlanmak gerekmektedir (Barın, 2007: 191).

Görüldüğü gibi kültürel öğelerin aktarılmasında çok önemli bir yere sahip olan yabancı dil öğretiminde ders kitapları ve öğretmenin yanı sıra farklı kaynakların özellikle de görsel-işitsel araçların kullanılması adeta zorunluluk hâline gelmiştir (İşcan, 2011: 940).

Yabancılarla Türkçe öğretimi, esasında Türk kültürünün öğretilmesi amacını taşımaktadır. Çünkü, dil kültür aktarıcısıdır. Türkçenin yabancı dil olarak öğretilmesinin ana dil olarak öğretilmesinden farklı ve zor yönü; Türkçeyi öğrenen yabancıların Türk kültürüne olan uzaklığıdır. Bu uzaklığın giderilmesinde kitle iletişim araçlarından azami ölçüde faydalanmak gerekir. Çünkü, günümüzde toplumun kültürünü en iyi şekilde aktaran araçlar, kitle iletişim araçları, özellikle televizyondur.

Bugün, toplumu eğitim kurumları yerine kitle iletişim araçlarının yönlendirdiği bir gerçektir. Dolayısıyla toplumun kültürünü meydana getiren her unsuru düzgün ve tam bir şekilde izleyiciye aktarmak gibi bir sorumluluğu da üstlenen televizyonun etki alanı genişledikçe sorumluluğu da her geçen gün artmaktadır³

³ (www.esbl.k12.tr/belge/dil_edebyat_alani_proje.pdf).

Yabancı dil ve kültür öğretiminde rağbet gören bir içerik unsuru olarak televizyon dizileri, geniş bir kitleye hitap ettiği için zamanla kültürel içeriği sunan ve kitlelere ileten bir medya elemanı olarak ortaya çıkmıştır. Televizyon dizileri, konusunu kimi zaman tarihi bir olay kimi zaman insanların ilgisini çekebilecek güncel bir olaydan alabilir. Her iki durumda da televizyon dizileri üretildikleri ülkelerin az ya da çok hayat şartlarını, toplumsal yapısını, tarihi geçmişini yansıtır. Böylelikle bilinçli ya da bilinçsiz olarak bu yapımlar hedef kitlenin de özellikleri çerçevesinde kültürel biçimlendirme sürecini başlatarak yeni değerlerin benimsetilmesinde rehber görevini üstlenir. Bu kültürel biçimlendirme sürecinin ardından kültüre ait kodlarla donanmış televizyon dizileri, yabancı dil öğrenenler ve farklı bir kültürü tanımak isteyenler için gerek konuşma ve dinleme gibi yabancı dil becerilerinin geliştirilmesinde gerek içeriğinde yer alan kültür unsurları ile eşsiz bir yabancı dil ve kültür öğretimi aracıdır (İnan, 2012: 183-184).

Yabancı dil öğretiminde öğretim aracı olarak dizi/film kullanmanın faydaları şunlardır:

- 1) Dizi/filmler eğlenceli yönlerinden dolayı öğrencilerin motivasyonunu canlı tutar.
- 2) Belirli ödevler yardımıyla dizi/film kullanımı etkileşimli ve katılımlı öğrenmenin yanı sıra aktif öğrenmenin de ideal bir vasıtasıdır.
- 3) Dizi/film de geçen doğal konuşma cümleleri öğrencinin kelime hazinesinin gelişmesine yardımcı olur.
- 4) Dizi/filmler, dinleme anlama, sosyal meseleleri tartışma, kültürlerarası farkındalığı zenginleştirme tarzındaki etkinliklerle beraber öğrenci de merak ve heyecan uyandırır.(http://www.cornerhouse.org/wpcontent/uploads/old_site/media/Learn/General%20docs/TeachersToolkit_Jun2010.pdf).
- 5) Kelimeler, deyimler ve dil bilgisi yapıları sıklıkla televizyon dizilerinde tekrarlanır.
- 6) Film ya da dizilerdeki alt yazıları okuma aynı zamanda kişinin dinleme becerisinin gelişmesine de yardım eder. Yalnızca kelime ve deyimleri işitmekle kalmaz ayrıca onların nasıl yazıldığı ve söylendiğiyle ilgili zihninde bağlantılar kurar. (<http://chiasuanchong.com/2011/07/16/learning-english-through-tv-series/>)

Bu araştırmada, Türk kültürünü özellikle gelenek ve görenekleri bakımından en iyi yansıtan dizilerden biri olarak düşünülen Seksenler dizisi ele alınmıştır.

Seksenler Dizisi

TRT ekranlarında izleyicisiyle buluşan *Seksenler* dizisinin, hem o dönemde yaşanan siyasi olayları hem de Türk gelenek ve göreneklerini tarafsız bir bakış açısıyla ele alması, bu dizinin Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde Türk kültürünün tanıtılması amacına hizmet edecek ve derslerde kullanılacak yardımcı araçlardan biri olabileceği düşünülmektedir.

Türkiye'nin 30 yıllık geçmişinin ve değişiminin, klasik bir Türk ailesi üzerindeki etkilerini anlatan eğlenceli bir dönem dizisi olan *Seksenler*, sosyal hayattaki değişimin hayatımıza giren yeniliklerin bizleri nasıl etkilediğini, geleneklerimizi ve göreneklerimizi nasıl çürüttüğünü ve Türkiye'nin nasıl küreselleştiğini gözler önüne sermektedir.

Dizinin önemli karakterleri şunlardır:

Rasim Öztekin: *Fehmi* – Dizinin yaşlı, yarı otoriter babası Fehmi'dir. Önceleri çalışmaktaydı, sonra emekli oldu. Ahmet, Çağatay ve Nazlı'nın babasıdır. 123. bölümde

Ergun Nazlı'yı sevdiğini söyler. Sonra Fehmi buna kızar, nişanlanırlar, ama yine de Fehmi, Ergun'a her gördüğü yerde tavır alır. Dizide yapılan 1984 yerel seçimleri ile Çınaraltı Mahallesi Muhtarı olmuştur." *İcat çıkarma*" sözünü sürekli kullanır.

Özlem Türkad: *Rukiye* - 3 çocuk annesi Rukiye, daima çocuklarının düzgün kişilerle arkadaşlık kurmasını ve evlenmelerini ister. Tabii bir de SSK'lı bir işe girmelerini. Her yeniliği evinde ister. Çocuklarına, özellikle Nazlı'ya evlenme konusunda baskı yapar.

Soray Uzun: *Ahmet* – Dizinin ana karakteridir, olayları o anlatır. 1. bölümde okuldan dönerken Gülden'le karşılaşır ve ondan hoşlanır. Ne kadar söylemek istese de, bir türlü Gülden'e açılmayan Ahmet, Seksenler'in o çekingен erkeklerini temsil eder. Sonradan, Gülden'i nikahtan kaçıtır ve sözlenirler. 2012 gösteriminde Ahmet'in Gülden ile evli ve iki çocuğu olduğu görülür. Evin tek akli başında çocuğudur.

Yasemin Çonka: *Nazlı* - Ahmet ve Çağatay'ın kardeşidir. Nazlı'nın 2012 gösterimli bölümlerde Niyazi ile evlendiği ve bir çocuklarının olduğu görülür. Nazlı üniversiteye gitmektedir. Ancak Rukiye, SSK'lı bir oğlan ile evlenmesi yönünde baskı yapmaktadır. Ergun'la gizli bir aşk yaşarlar. Sonra Çağatay öğrenince Ergun mahalleyi terk eder ve yurt dışına çıkar. Ama sonra Ahmet, Nazlı ile Ergun'un aşkını öğrenir ve Almanya'ya gidip Ergun'u bulur. 123. bölümde Ergun Fehmi'ye Nazlı'yı sevdiğini söyler. Fehmi buna kızar, sonra nişanlanırlar.

İlker Ayrık: *Çağatay* - Dizinin genç ve tecrübesiz, futbolcu olma hayalini kuran karakteridir. Evin haylazı ve en küçüğüdür. Bir süre pastanede çalışır. Sonra kendini kovdurmaya çalışır. Çağatay, lisede okur fakat o okumaya değil daha çok futbol oynamaya isteklidir. Fanatik Fenerbahçelidir. Saçı hep uzundur, bu yüzden Fehmi ona saçını kesmiyor diye sık sık kızar. Bütün gün evde ve dışarda pijamayla dolaşır. Dizinin 2012 gösterimli bölümlerinde Seçil ile evli olduğu görülür. Bir bölümde renkli televizyon için Şahin'le evdeki televizyonu çalmışlardır.

Ceyhan Fersoy: *Şahin* - Rukiye'nin abisinin çocuğudur. Almanya'dan gelmiştir. Dövizli askerlik için geldiği Türkiye'de yaşamaktadır. Türkçesi gariptir ve sürekli "*pöf*" der. Kendisine "*Alman*" denilmesine çok sinir olur. Sinirlendiği zaman "Beni mi dövce ha" deyip kendisini tokatlamaya başlar. Türkiye'nin 80'li yıllarına şahit olur. Elvan'a aşiktir. Bu yüzden Sami ondan nefret eder. Sami'den dayak yemiştir. Sonra babası Almanya'dan gelir. 2013 gösteriminde Elvan ile evli olduğu görülür ve Sami ondan hâlâ nefret etmektedir.

Ayşe Tolga: *Gülden*- Ahmet'in aşık olduğu ve bir türlü açılmadığı, Nazlı'nın lise çağındaki arkadaşısıdır. Aslında o da Ahmet'e aşiktir, ama bunu kendine itiraf edemez. Ahmet'in annesi Rukiye de bugün çok sevdiği gelinini, 80'lerde hiç sevmiyor, onu gelin olarak istemiyor. Rukiye'ye göre Gülden, herkesin tabiriyle "*süslü*" ve Ahmet'e göre bir kız değildir.

Dizinin 1980 gösteriminde Ahmet'e yüz vermese de 1983 yılında nişanlanıp, 1984 yılında evlenirler. 2012 gösteriminde de Gülden'in Ahmet'le hâlâ evli ve iki çocuğu olduğu görülür.

Vural Çelik: *Niyazi* - Ergun Niyazi'ye "*dümbüllü*" der. Tiyatro ve sinemada oynamaktadır. Mahallede bir tiyatro grubu kurmuştur. Dizinin 2012' de gösterilen bölümlerinde Nazlı ile yeni boşanmıştır. Sami'ye borçları vardır ve onları asla ödemez.

Serhat Kılıç: *Ergun* - Ahmet'in arkadaşıdır ve bir plak dükkanı vardır. 2012 gösterimli bölümlerde ise Müteahhit olduğu görülür. Ergun Nazlı'yı sevmektedir, Nazlı' da Ergun'u. Ama bunu Ahmet'e nasıl söyleyeceğini bilemez. Sonradan Çağatay, Şahin, Rukiye ve Nurten öğrenir. Ancak Ahmet 99. Bölümde öğrenir. 84. Bölümde mahalleyi terk eder. Sonra yurt dışına çıkar. Fakat Ahmet, Almanya'ya gidip Ergun'u geri getirir. Ergun evlenmiştir. Bunu Butik Ali ve Şahin bilmektedir. Evlendiği kızın ismi Helga'dır. Onu boşamaya çalışır. 123. Bölümde Nazlı ile nişanlanmıştır.

Berat Yenilmez: *Sami* - Mahallenin pastacıdır. Pastahane işletmektedir. Balkan göçmenidir. "*Nabıyon be ya*" sözü ile oldukça ünlüdür. 2013 gösteriminde pastacı dükkanı, pizzacı olarak görülür. Çok aksi biri olmasına rağmen çok sevimlidir. Şahin'i hiç sevmez, çünkü Şahin Sami'nin kızına aşiktir. Hatta Şahin yüzünden kalp krizi bile geçirir. Sami'nin sevmediği iki kişi Şahin ve Niyazi'dir.

Onur Dilber: *Başkomiser Rıza* - Mahallede bulunan karakolun Karadenizli amiridir. "*Haritadan yer beğen Selahattin*" ve "*işiniz gücünüz riv riv riv*" repliği ile tanınır. Komiserim denildiğinde kızarak "başkomiserim" diye düzeltir.

Hacı Ali Konuk: *Bekir* - Mahallenin anti-anarşist ve anti-komünist Erzurumlu bekçisidir. Polis olmak istemiş, ancak boyu 1 cm küçük olduğu için bekçi olarak kalmıştır. "Hele dadaş hoşmisen" türküsü söylendiğinde kendini tutamaz oynamaya başlar." *Hele şunu şifatinde*" sözüyle bilinir. 109. Bölümde Susmuş'un kızının dayısı kendisini kaçırdığında diğer polislerle olay yerine gittiğinde, silahla vurulmuştur.

Hakan Bulut: *Butik Ali* - Mahallenin satıcısıdır. "*Bana her şeyi de ama*" sözüyle ünlüdür. 2013 gösteriminde iş adamı olarak görülür. Dilek'le birbirlerini severler ama Nurten yüzünden bir araya gelemezler. (<http://tr.wikipedia.org/wiki/Seksenler>)

Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde televizyon dizilerinin Türk kültürünün tanıtımında üstlendiği rolü ve katkıları "Seksenler" dizisi örneğinde tespit etmek ve değerlendirmektir.

Araştırmanın Yöntemi

Bu çalışma tarama modelinde, betimsel bir çalışmadır. Karasar'a (2008) göre betimsel araştırmalar, var olan bir durumun olduğu gibi betimlenmeye ve araştırma konusu olan bireylerin kendi koşulları içerisinde tanımlanmaya çalışıldığı araştırmalardır.

Veri Toplama Aracı ve Süreci

Veri toplama aracı olarak geleneksel ölçme ve değerlendirme araçlarından yazılı yoklamalar kullanılmıştır. "Yazılı yoklama, okullarımızda çok kullanılan bir sınav türüdür. Bazen açık uçlu sınav diye de anılan yazılı yoklamalar, öğrencilere, soruların yazdırılıp veya yazılı verilip, bunlara belli bir sürede yazılı cevaplar verilmesini gerektirir. Bu sınavın uzun cevaplı az sorulu ve kısa cevaplı çok sorulu olmak üzere iki türü vardır."(Tekindal, 2000: 39).

Öğrencilere Seksenler dizisinden istedikleri üç bölümü (her bir bölüm yaklaşık 120 dakikadır) özellikle Türk kültürüne ait unsurları, toplumun davranış kalıplarını gözlemleyerek gerektiğinde notlar alarak izlemeleri istenmiş, daha sonra Medya ve Dil

dersi dönem sonu sınavında, Seksenler dizisinin izledikleri bölümlerini Türk kültürü, gelenek ve göreneklere açısından değerlendirmeleri istenmiştir.

Çalışma Grubu

Araştırmaya Ürdün Üniversitesi Türkçe bölümü öğrencilerinden 17 kişi katılmıştır. Öğrencilerin tamamı Filistin kökenli öğrenciler olup ana dilleri Arapçadır. Çalışma grubunun tamamını kız öğrenciler oluşturmaktadır. Öğrencilerin yaş ortalaması 19' dur. Öğrencilerle ilgili verilen bu bilgiler bulguların yorumlanması ve değerlendirilmesinde değişken olarak dikkate alınmamıştır.

Verilerin Analizi ve Yorumlanması

Araştırmada yazılı yoklama aracılığıyla elde edilen veriler içerik analizi yöntemi kullanılarak yorumlanmıştır. İçerik analizinde kategorisel analiz tekniği kullanılmıştır. Kategorisel analiz belli bir mesajın önce birimlere bölünmesi ve ardından bu birimlerin, belirli kriterlere göre kategoriler halinde gruplandırılmasıdır (Bilgin, 2006: 18-19). Bu bağlamda öğrencilerin görüşlerine göre Türk kültürü ve geleneklerine ait konular başlıklar halinde değerlendirilmiş, daha sonra elde edilen bulgular açıklanarak yorumlar yapılmıştır.

BULGULAR VE YORUMLAR

Bu bölümde TRT kanalında yayınlanan "Seksenler" dizisinin Türkiye ve Türk kültürünün özelliklerinden hangilerini yansıttığı hususunda Ürdün üniversitesi öğrencilerinin yazmış oldukları metinler incelenmiştir. Metinlerde yer alan Türk kültürüne ait öğeler ana başlıklar altında toplanarak tablo şeklinde ve öğrencilerden alıntılar yapılarak verilmiştir. Öğrencilerin dizide Türkiye ve Türk kültürü ile ilgili olarak dikkatlerini çeken unsurlar ve frekansları şöyledir:

Sıra	Seksenler Dizisinde Türk Kültürüne Ait Unsurlar		F	%	
1	Aile (birlik-beraberlik)		24	25,25	
2	Sünnet		10	10,52	
3	Evlilik	İmam nikâhı	1	5	5,26
		Kız isteme	3		
		Düğün	1		
4	Sade-doğal yaşam		10	10,52	
5	Ramazan-bayram	El öpme	4	19	20
		Ramazan alışverişi	2		
		Sahur	3		
		Bayramlaşma	10		
6	Komşuluk ilişkileri		11	11,57	
7	Yolcunun arkasından su dökme		2		
8	Yeme-içme kültürü	Yemekler	1	8	8,42
		Çay	1		

		Kestane	6		
9	Giyim-kuşam, bakım			4	4,21
		Saç limon sürme	2		
		Kıyafetler	2		
10	Bebeğe altın takma			1	1,05
11	23 Nisan Çocuk Bayramı			1	1,05
Toplam				95	

1. Aile(Birlik-Berberlik)

Örf, adet, gelenek, görenek ve hukuk kurallarına göre kurulan aile; ana, baba ve çocuklardan oluşan toplumun en temel sosyal kurumudur. Aynı zamanda Türk toplumu için kutsal bir kurum olan aile, o toplumun gelenek, görenek, dil, din ve diğer özelliklerinin de yaşandığı temel ögesidir.

Öğrenciler dizide aile bireyleri arasında güçlü bir birlik ve beraberlik olduğundan bahsederek ailedeki sağlam dayanışmaya vurgu yapmışlardır. Bu hususta kurulan cümlelerden bazıları şöyledir:

“Seksenlerde aile fertleri birbirlerine ne kadar bağlı olduğunu ve ne kadar sevdiğini gösterir.”

“Çok mutlu bir ailedir. Onlar birbirlerini çok seviyorlar, televizyon beraber seyrediyorlar, komşuların ziyaret ediyorlar.”

“ Aile fertleri birbirine sevgi saygı bağları ile bağlanırlar ve iyi günde kötü günde birbirlerinin yanlarında olurlar.”

Öğrenciler ayrıca aile kavramı ile ilgili olarak eskiden üç kuşağın beraber yaşadığını, babayı ailede hakim ve saygı duyulan, anneyi ise sözü dinlenen kişi olarak ifade etmektedirler.

“Türk ailesine göre Türk babası biraz sert oluyor ama çocuklarını seviyor, çocuklarını korumak için her şeyi yapar. Türk annesi ev hanımıdır. Evi temiz tutuyor, çok titiz bir kadın oluyor, çocuklarını iyi yetiştiriyor. Çocukları da annesine ve babasına saygı gösteriyorlar.”

“ Öncelik zamanda aile hep birlikte oturuyorlar, daima beraber yiyorlar ve uzun süre birlikte kalıyorlar ama şimdi aile hiç beraber oturmuyorlar, her kişi özel bir işi vardır, özel bir hayat vardır özellikle evlenmekten sonra.”

2. Sünnet

Türk kültüründe bir arada yaşama ve paylaşma isteğinin en önemli göstergelerinden birisi olarak düğünler görülmektedir. Düğün denildiğinde genel olarak evlilik için gerçekleştirilen törenler düşünülmektedir. Ancak evlilik dışında bir de sünnet için gerçekleştirilen törenler vardır. Düğünlerde yemekler verilmekte, şarkılar söylenmekte ve çeşitli oyunlar düzenlenmektedir. Toplumun her sınıfından insanların katılımı söz

konusu olan düğünler, bu yapısı ile Türk toplumunda kaynaştırıcı bir özelliğe de sahiptir (Berber, 2009).

Sünnet, erkek çocuklara genellikle küçük yaşlarda uygulanmaktadır. Çocukların bu işlem sırasında acısını unutturmak veya azaltmak amacıyla sünnet düğünü düzenlenir. Bu düğün sırasında genellikle çocuğa altın ve para takma, düğünden önce çocuğu ata bindirip gezdirme, çalgılı eğlence düzenleme geleneği mevcuttur. Sünnet törenleri ile ilgili bu özellikler öğrencilerin görüşlerine de yansımıştır.

“Türklerde çocuklara sünnet düğün yapıyorlar, bu günlerde çocuğun ailesi ve komşuları kutluyor. Çocuk en güzel elbise giyiyor ve at üzerinde mahallede dolaştırır.”
“Mahallede insanlar bazen çocuk sünnet törenleri yapıyorlar, onlar sünnet olay esnasında dua ediyorlar ve tekbir getiriyorlar.”

3. Evlilik

Evlilik, hayatın bir dönüm noktası ve yeni bir ailenin kurulmasıdır. Aile, toplumsal hayatın çekirdeğini oluşturmaktadır. Bu çekirdeğin oluşması, evlenme olgusu ile gerçekleşmektedir (Sezen, 2005: 185). Dizide evlilikle ilgili sahneler hakkında öğrencilerin görüşleri şöyledir:

“Kız evlenmek istediğinde evleneceği kişinin ailesi onun yemekleri sorular sorarmış, çünkü o dönemde kızların yemek yapma özelliği oldukça önemliydi.”
“Mahallede düğün çok güzeldir, damatın babası düğün öncesi damata ders verir ve gelinin babası aynı bir şey yapar sonra gelin ve damat ağlıyorlar sonra düğün mahallenin sokakların birinde olur.”

4. Sade, Doğal Yaşam

1980' li yıllar teknolojinin fazla gelişmemiş olmasından dolayı yaşamın basit ve doğal olduğu yıllardı. Ayrıca zor şartlarda yaşamaya devam etmek hayatı daha da çekilmez hale getirmekteydi. Öğrenciler, dizide insanların birlikte daha çok zaman geçirdiklerini, günümüze oranla teknolojinin gelişmemiş olmasına rağmen insanların daha mutlu olduklarını söylemişlerdir:

“Bu aile tek kelimeyle mükemmeldir. Tuhaf olan bu aile hayatında hiç teknoloji yoktu, çok basit bir hayata sahip olduğunda rağmen çok gülen bir ailedir.”
“Geçmiş hayat ne kadar güzel ve basitmiş.”
“Dizide o zamanki renksiz televizyon, radyo, eski çamaşır makinesi, sobanın etrafına kışın kestane kavururken oturmalarını gösterir yani hayatın gelişmeden önce ne kadar zor olduğunu fakat aynı zamanda ne kadar da güzel olduğunu gösterir.”

5. Ramazan-Bayram

Dini ve milli bayramlar, toplumdaki fertlerin kaynaşması ve birlik beraberliklerin temini bakımından önemli fonksiyonlara sahiptir. Türklerin bilinen en eski tarihlerinden beri bayramlar birlik ve bütünlüğü sağlayan bir vasa sahip olmuştur (Kılıç, 2000).

Bayramların Türk kültüründe birlik ve beraberliği pekiştirici bir işleve sahip olduğunu Seksenler dizisinde görmekteyiz. Öğrencilerin bu konudaki görüşleri şöyle özetlenmiştir:

“ Fehmi ailesi Ramazanı çok seviyorlar ve yıl boyunca bekliyorlar. Onlar Ramazan alışverişi gittiler ve çok yemek ve meşrubat alıyorlar Ramazan için. Fehmi ve onun çocukları pastaneye gittiler ve çikolata alıyorlar bayram için.”
 “ Bayramda ziyaret ediyorlar, çocuklara şeker veriyorlar, tiyatroya gidiyorlar. Ramazanda mağazaya gidiyorlar, alışveriş yapıyorlar Ramazan için.”

6. Komşuluk İlişkileri

Ülkemizde kentleşme modern yapılaşmasını tüm hızıyla sürdürürken, kent kültürü de geleneksel kültürümüzün çeşitli öğelerini etkileyip yok etme noktasına gelmiştir. Bu süreçten en çok etkilenen müesseselerden biri de komşuluk müessesesi olmuştur. Sosyal dayanışma ve yardımlaşma bakımından insanın ailesinden sonra en yakın çevresi komşularıdır. Türk kültüründe komşuluğun özel bir yeri vardır. "Ev alma komşu al" atasözü bu önemin en güzel ifadesidir (http://www.gumushane.gen.tr/index.php?ind=reviews&op=print_file&ide=1932).

Seksenler dizisinde de Türk kültürünün olmazsa olmazı diyebileceğimiz komşuluk ilişkisini tüm yansımalarıyla görmekteyiz:

“ Bu dizide iyi komşuluk gösteriyor. Öncelik zamanda her insan onun komşusu önem veriyor ve istiyor onu yardım ediyorlar. Yani komşuluk çok önemli şeydir.”
 “ Eskiden yani o dönemde komşuluk görevine önem verilirdi. Bir aile gibiler, üzüldükleri zaman üzüldülerdi.”
 “ Ne zaman bir erkek askere tayin oluyorsa mahallenin bütün insanlar vedalaşıyorlardı.”

7. Yolcunun Arkasından Su Dökme

Yolculuğa çıkacak kişinin ardından su dökmek Türk kültüründe çok sık görülen bir gelenektir. Uzun yolculuğa çıkanların arkasından su dökülmesi, her ne kadar halk arasında “yolcunun su gibi rahat gidip rahat gelmesi”, temennisi olarak görülse de bu ritüel, suyun yolculuğa çıkacak kişinin hamisi olabileceği manasına da gelebilir. Kişi, su ile birlikte yola çıkacak ve onun gücünden destek alacaktır (Karakaş, 2012: 2152). Öğrencilerin bu gelenekle ilgili düşünceleri aşağıda özetlenerek verilmiştir:

“Eğer bir kişi yolculuğa çıkarsa çabuk dönmesi için ve yolda kaza yapmaması için arkasından su dökülür.”

8. Yeme-İçme Kültürü

Her milletin yaşadığı bölgeye ve yaşam biçimine göre kendine özgü farklı yiyecek ve içecekleri vardır. Toplumların bu yiyecek ve içecekleri tüketme sıklığı da farklılık gösterir. Yiyecekler ve içecekler kültürün önemli ve vazgeçilmez bir parçasıdır.

Bütün toplumlarda olduğu gibi Türklere de yeme-içme uygulamaları hayatı devam ettirmenin önemli bir faaliyetidir. Ancak bu faaliyetler sadece sıradan bir eylem değildir. Sofranın kurulmasının, yemek yemenin bir usulü ve adabı bulunmaktadır (Kılıç ve Albayrak, 2012: 707). Öğrencilerin bu konudaki görüşleri şöyledir:

“ Türk yemekleri çoktur. Türk böreği, pide, fasulye, mantı. Türklere çay içmeyi çok severler.”
 “ Özellikle o kış aylarında gazlı sobanın üstünde o kestaneler, annenin elindeki örgü ve her dakika kalkıp dışarıya bakar. Kardeşler ise kestanenin etrafında didişip dururlar.”

9. Giyim-Kuşam, Bakım

İnsan bedenini örten giysi, aksesuar ve bunları kullanma biçimlerine genel olarak giyim denir (Ana Britannica, 1994: 323-324). Maddi kültürün bir ögesi olarak giyim, bir milletin milli kültürünü gelenek ve göreneklerini, yaşam biçimini simgeleyen ve tanıtan en önemli unsurlardan biridir. (Ayhan, 2013: 2) Her toplumun kendine özgü, farklı özelliklere sahip kıyafetleri ve giyinme şekli vardır. Öğrencilerin bu konuyla ilgili dizide fark ettikleri unsurlar görüşlerine şu şekilde yansımıştır:

- “ Erkekler arasında bir âdet vardı. Bazı Türk erkekler saçlarına limon koyarlarmış. Bunun nedeni ise limonun parlak göstermesiymiş. Bugünlerde ise azdır.”
“ Misafirler her zaman evin temizliği için evine girerken ayakkabılarını çıkarlar.”
“ Türklerin giyim tarzı güzeldir. Bayanlar en çok çizgili ve çiçekli elbiseleri giyiyorlar.”

10. Bebeğe Altın Takma

Türk kültüründe yeni doğan bebeğe altın takma geleneği vardır ve toplumun hemen hemen her kesiminde görülen bir âdettir. Genellikle yakın akrabalar altın takarlar. Dizide de bu gelenek öğrencilerin dikkatini çeken unsurlardan biri olarak karşımıza çıkmaktadır:

- “ Türkiye’de ilginç gelenek vardır. Bebek gelirken dünyaya bebeğe yakın insanlar bu bebeğe altın gibi şeyler takıyorlar.”

11. 23 Nisan Çocuk Bayramı

23 Nisan günü dünyanın bütün çocuklarının bayramıdır. Dizide çocuk bayramıyla ilgili sahneler de öğrencilerin dikkatini çekmiştir:

- “ Bu dizide insanlar 23 Nisan Çocuk Bayramı’nı kutluyorlar. Bu günde kadınlar erkekler ve çocuklar çok mutlu ve heyecanlı olur. Bu günde bütün çocuklar sokağa çıkıyorlar ve çeşitli etkinlikleri düzenleniyor.”

TARTIŞMA VE SONUÇ

Dil öğrenmek sadece gramer kurallarını öğrenmekle gerçekleşmez. Öğrenilecek dilin kültürel unsurlarını da tanımak gerekir. Çünkü kültür, bir milletin her şeyini kapsar. Bir dili öğrenmek için de dili konuşan topluluğun her şeyini bilmek gerekir: Tarihini, coğrafyasını, yaşantısını, değerlerini, yemeklerini, vs. (Okur ve Keskin, 2013: 1638).

Bilişim ve iletişim çağı olan 21. yüzyılda, hızla küreselleşen dünyada ülkeler arası yakın etkileşimin doğal sonucu olarak yabancı dil öğretimi daha fazla önem kazanmıştır. Her dilin farklı bir kültüre açılan kapı olduğu doğrudur. Özellikle medeniyetler arası yoğun etkileşim, öteki kültürleri de tanımayı bir tür zorunluluk hâline getirmiştir. Günümüzde kültürlerin tanınmasında işitsel ve görsel medya araçlarının büyük katkıları olduğu görülmektedir. Bu bağlamda televizyon dizilerinin, kültürlerin tanıtılması ve ülkeler arasındaki dostluk bağlarının güçlendirilmesinde önemli katkılar sağladığı gözlenmektedir.

Yapılan araştırmalar (Arslantaş, 2013; İnan, 2012; Ruusunen, 2011; Gebhard, 1996) televizyon dizi ve filmlerinin yabancı dil öğretiminde hedef dilin kültürünü tanıtmada çok önemli bir araç olduğunu göstermektedir. Televizyon dizi ve filmleri yalnızca kültür tanıtımında etkili bir araç değildir. Dizi ve filmlerin yabancı dil öğrenen öğrencilerin

konuşma, dinleme, okuma, anlama ve dil bilgisi becerilerini de geliştirmede önemli katkılar sağladığı birçok araştırmada ortaya çıkmıştır. Örneğin, Garber ve Holmes (1981), kısa süreli video filmlerinin yabancı dil öğrenen öğrencilerin sözlü ve yazılı dil becerilerini geliştirdiğini iddia ederken, Allan (1985) dil öğretiminde işitsel ve görsel bir araç olarak kullanılan filmlerin öğrencilerin sözel ve dinleme becerilerini geliştirdiğini vurgular. Katchen (2003) ise, dizi ve filmlerin öğrencilerin yaratıcı ve eleştirel düşünme becerilerini geliştirdiğini belirtir.

Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminin en önemli amaçlarından biri, Türk toplumunun kültürel unsurlarını tüm yönleriyle öğrencilere aktarmaktır. Günümüzde kültürel unsurların yansıtılmasında en önemli araçlardan biri de hiç şüphesiz filmler ve dizilerdir. Dolayısıyla, kurgu ve içerik bakımından Türk tarihini ve kültürünü en iyi şekilde yansıtan Türk dizi ve filmleri de, yabancı dil olarak Türkçe öğretiminin en önemli araçlarından biridir (İşcan, 2011: 946).

Öğrencilerin görüşleri değerlendirildiğinde, Seksenler dizisini takip eden öğrencilerin Türk kültürüne ait unsurlar ve Türk toplumuna özgü davranış kalıpları hakkında bilgiler edindikleri gözlenmiştir. Böylece öğrencilerin Türkçeye olan ilgileri ve sempatileri de artmış olmaktadır. Türkçeyi severek ve isteyerek öğrenen yabancı öğrenciler de bir süre sonra Türkiye'nin kültür elçileri olacaklardır. Bu bakımdan yabancılara Türkçe öğretimi alanında verilen derslerde Türk kültürünü, tarihini yansıtan nitelikli Türk dizi ve filmlerinin kullanılmasının hem ülkemize hem de Türkçeye büyük katkılar sağlayacağı düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

- Allan, M. (1985). *Teaching english with video*. London: Longman.
- Ana Britannica (1994). "Giyim", 13, İstanbul, s.323-324.
- Arslantaş, M. (2013). Arnavutluk'ta Türk dizilerinin Türkçe öğretimine ilköğretim, lise ve üniversite düzeyinde etkisi, *Uluslararası Dil ve Edebiyat Çalışmaları Konferansı, 14-16 Kasım 2013 Arnavutluk, Bildiriler Kitabı 2*. Cilt, s.209-220.
- Avcı, Y. (2002). "Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminin kültür ve yöntem boyutu", Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi I. Uluslararası Truva-Çanakkale Dil Eğitimi ve Okul Gelişimi Sempozyumu, 22-25 Haziran 2002, Çanakkale. http://yadem.comu.edu.tr/1stELTKonf/TR_Yusuf_Avci_Turkçenin_Yabanci_Dil_1.htm (Erişim Tarihi: 20.12.2010)
- Ayhan, F. (2013). Türk giyim kültüründe pantolonun gelişimi ve dünya giyim kültürüne etkisi, *Akademik Bakış Dergisi*, Sayı 37, s. 2, Temmuz-Ağustos
- Barın, E. (1994). "Yabancılara Türkçenin öğretimi metodu", *A.Ü. Tömer Dil Dergisi*, (17): 53-56.
- Barın, E. (2007). "Yabancılara Türkçe Öğretiminde Kısa Filmlerin Yeri", Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Türkiye'de Yabancı Dil Eğitimi Ulusal Kongresi, Kongre Bildiriler Kitabı, Ankara: 191-195.
- Barın, E. (2008). "Yabancılara Türkçe Öğretiminde Nasrettin Hoca Fıkralarının Yeri", *Türk Yurdu*, 255, 61-63.

- Berber, O. (2009). Türk kültüründe eğlence ve birlik unsuru olarak Düğünler *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* Yıl: 2009/2, Sayı: 10 s:1-11
- Bilgin, N. (2006) . *Sosyal bilimlerde içerik analizi teknikler ve örnek çalışmalar*. Ankara: Siyasal Kitabevi.
- Demirel, Ö. (2007). *Öğretme sanatı*, Ankara: Pegem A Yayınları.
- Garber, C. And Holmes, G. (1981). "Video-aidedwritten/oral assignments." *Foreign Language Annals*, 14, 325-331.
- Gebhard, J. (1996). *Teaching English as a foreignsecondlanguage: a teacher self-developmentandmethodologyguide*. AnnArbor: University of Michigan Press
- İnan, K. (2012), Yabancı Dil Öğretimi Ve Diziler Bağlamında Güney Kore Televizyon Dizilerinin Türkiye’de Kore Dili Ve Kültürünün Tanıtımına Katkısı, *The Journal of TheInstitute of The Middle East Studies* Vol. 31-2, pp.177-204
- İşcan, A. Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Filmlerin Yeri ve Önemi, *Turkish Studies - International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic* Volume 6/3 Summer 2011, pp. 939–948, TURKEY
- Judith, Erna H. (2008). Culture via Television: Investigating the Effects of a German Television Serial on thePerceptions of Fourth-SemesterGerman Language Classes, *The University of Texas at Austin*.
<http://repositories.lib.utexas.edu/handle/2152/18333>
- Karakaş, R.(2012).*Siirt halk kültürünün şifa dağıtıcıları: Kutsal sular*, *Turkish Studies, Volume 7/4, Fall 2012*, p. 2149-2161.
- Karasar, N. (2008). *Bilimsel araştırma yöntemleri: Kavramlar, ilkeler, teknikler*. Ankara: Nobel Yayınevi.
- Katchen, J. E. (2003). Teaching a Listening and Speaking Course with DVD Films: Can It Be Done? In H. C. Liou, J. E. Katchen, and H. Wang (Eds.), *LinguaTsingHua*. Taipei: Crane, 221-236 [online] (15 Jan 2011)
<http://mx.nthu.edu.tw/~katchen/professional/festschrift.htm>
- Kılıç, F. (2000). “Osmanlı Devletinde ve Klasik Edebiyatımızda Nevruz”, Türk Dünyasında Nevruz, Üçüncü Uluslararası Bilgi Şöleni, Bildiriler, Ankara.
- Kılıç, S. ve Albayrak, A. (2012). İslamiyetten önce Türklerde yiyecek ve içecekler, *Turkish Studies - International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic* Volume 7/2 Spring 2012, p.707-716.
- Okur, A, Keskin, F. (2013). Yabancılarla Türkçe öğretiminde kültürel öğelerin aktarımı: İstanbul yabancılar için Türkçe öğretim seti örneği, *The Journal of Academic Social Science Studies, International Journal of Social Science* Volume 6 Issue 2, p. 1619-1640, February 2013.

- Özbay, M. (2002). “Kültür aktarımı açısından Türkçe Öğretimi”, *Türk Dili*, (602): 112-120.
- Ruusunen V. (2011). *Using Movies in Efl teaching: The Point Of View Of Teachers*, Master Thesis, University of Jyväskylä Department of Languages English, Finland.
- Sezen, L. (2005). Türkiye’de evlenme biçimleri, *A.Ü. Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi* Sayı 27, s. 185-186
- Tekindal, S. (2000). Klasik yazılı sınavla ve çok sorulu testle elde edilen ölçümlerin güvenilirlik ve geçerliği, *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Sayı 8, s. 38 – 46.
- Tural, Sadık K. (1990). “*Nekre ve nükte kavramlarının kültür içindeki yeri ve fonksiyonları*”, Fikri Ve Felsefi Yönüyle Nasreddin Hoca Sempozyumu Bildirileri, Konya Valiliği İl Kültür Müdürlüğü, Akşehir.
- <http://chiasuanchong.com/2011/07/16/learning-english-through-tv-series/>
http://www.cornerhouse.org/wpcontent/uploads/old_site/media/Learn/General%20docs/TeachersToolkit_Jun2010.pdf
www.esbl.k12.tr/belge/dil_edebiyat_alanı_proje.pdf
- http://www.gumushane.gen.tr/index.php?ind=reviews&op=print_file&ide=1932
- <http://tr.wikipedia.org/wiki/Seksenler>